

Sygn. akt *I ACa 1164/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Górecki

Sędziowie: SA Mariola Głowacka /spr./

SA Bogdan Wysocki

Protokolant: st. sekr. sądowy Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. T.**

przeciwko **J. P.**

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 24 kwietnia 2017 r. sygn. akt XVIII C 818/16

I. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1. wyłącznie w zakresie żądania nakazania pozwanej powstrzymywania się od podejmowania działań dotyczących powoda i w tej części postępowanie umarza;

II. w pozostałym zakresie apelację oddala;

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 813,30 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Mariola Głowacka Marek Górecki Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Powód M. T. po ostatecznym sprecyzowaniu żądania pozwu, co nastąpiło w piśmie procesowym z dnia 27 czerwca 2016r., wniósł o zobowiązanie pozwanej J. P. do zamieszczenia w czasopiśmie (...) wydawanym przez Związek (...) w Polsce, w najbliższym numerze, po upływie miesiąca od uprawomocnienia się wyroku na dowolnej stronie, czcionką pogrubioną, nie mniejszą niż używana w tekstach czasopisma, następującego oświadczenia: „Przepraszam Kolegę M. T. członka Oddziału (...) Związku (...) w Polsce, Międzynarodowego Sędziego Kynologicznego, Członka Honorowego ZkwP za to, że jako Przewodnicząca Głównego Sądu Koleżeńskiego z naruszeniem obowiązujących w naszej organizacji zasad nie nadałam biegu Jego wystąpieniom do Głównego Sądu Koleżeńskiego, jak również wystąpieniom organu nadzorczego tj. Urzędu Miasta Stołecznego

W. Biura Administracji i Spraw Obywatelskich wskazujących na naruszenie praw kolegi M. T. i w ten sposób uniemożliwiłam obronę Jego praw i dobrego imienia przed Głównym Sądem Koleżeńskim Związku (...) w Polsce”. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Pozwana J. P. w odpowiedzi na pozew z dnia 6 września 2016r. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, bądź przedłożonego spisu kosztów.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2017r. oddalił powództwo oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.042,60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że Związek (...) w Polsce jest stowarzyszeniem zarejestrowanym, działa na podstawie obowiązującego prawa o stowarzyszeniach i posiada osobowość prawną. Związek jako stowarzyszenie osób zainteresowanych w amatorskiej hodowli psów rasowych oraz w amatorskim szkoleniu psów w celach użytkowych lub sportowych opiera swoją działalność na pracy społecznej ogółu członków. Siedzibą władz Związku jest (...) W.. Związek ma prawo do powoływania oddziałów terenowych. Naczelnymi władzami Związku są: Zjazd Delegatów, Zarząd Główny, Główna Komisja Rewizyjna oraz Główny Sąd Koleżeński. Związek (...) w Polsce funkcjonuje na podstawie obowiązujących przepisów prawa oraz statutu Związku (...) w Polsce i Regulaminu Sądów Koleżeńskich Związku (...) w Polsce. Główny Sąd Koleżeński składa się z 15 członków i 3 zastępców (§ 35 ust. 1 statutu Związku (...) w Polsce). Główny Sąd Koleżeński jest instancją odwoławczą od orzeczeń oddziałowych sądów koleżeńskich (§ 36 ust. 1). Główny Sąd Koleżeński rozpatruje jako pierwsza instancja sprawy członków pełniących funkcje z wyboru we władzach Związku oraz sędziów kynologicznych (§ 36 ust. 2). Główny Sąd Koleżeński orzeka w kompletach złożonych z 3 członków z których jeden, wyznaczony przez przewodniczącego Głównego Sądu Koleżeńskiego, jest przewodniczącym kompletu (§ 36 ust. 3). Odwołanie od orzeczenia Głównego Sądu Koleżeńskiego działającego jako pierwsza instancja rozpatruje Główny Sąd Koleżeński w zmienionym pięcioosobowym składzie (§ 36 ust. 4). Orzeczenia Głównego Sądu wydane w drugiej instancji są ostateczne (§ 36 ust. 5 statutu). Zgodnie z § 45 pkt 1-11 statutu do kompetencji zarządu oddziału należy: kierowanie pracą oddziału, powoływanie komisji hodowlanej i komisji szkolenia psów, którym może być powierzono prawo podejmowania w imieniu zarządu decyzji leżących w zakresie ich kompetencji, opracowywanie planu działalności oraz preliminarzy budżetowych oddziału, opracowywanie sprawozdań z działalności zarządu oddziału dla walnego zgromadzenia i Zarządu Głównego, zarządzanie majątkiem Związku w ramach upoważnień udzielonych przez Zarząd Główny, przedstawianie Zarządowi Głównemu opinii i stanowisk w sprawach przewidzianych obowiązującymi przepisami, wykonywanie uchwał władz Związku, wykonywanie zadań zleconych przez Zarząd Główny, zwoływanie walnych zgromadzeń członków oddziału, podejmowanie uchwał natychmiast skutecznych, zaskarżalnych w ciągu 14 dni od powiadomienia do Głównego Sądu Koleżeńskiego o zawieszeniu w prawach członka na okres postępowania osoby w stosunku do której kierowany jest wniosek do rzecznika o wszczęcie postępowania, powoływanie i odwoływanie rzecznika dyscyplinarnego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód członkiem Związku (...) w Polsce jest od 48 lat. Hodowla psów to jego pasja. Przez okres 20 lat był członkiem Zarządu Głównego, Zarządu Oddziału, członkiem honorowym i członkiem Sądu Koleżeńskiego. Powód jest również Sędzią Kynologicznym.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 18 listopada 2012r. Zarząd Główny Związku (...) w Polsce podjął uchwałę dotyczącą zasad ustalania liczby delegatów z poszczególnych oddziałów Związku (...) na mający się odbyć w maju 2013r. Zjazd Delegatów Sprawozdawczo-Wyborczy. Ustalono, że jeden delegat przypada na każdą rozpoczętą liczbę 400 członków oddziału. Powód był w listopadzie 2012r. członkiem Prezydium Zarządu Głównego Związku (...) w Polsce – był skarbnikiem, który podjął uchwałę z dnia 18 listopada 2012r. W dniu 21 listopada 2012r. biuro Zarządu Głównego Związku (...) w Polsce wysłało do wszystkich oddziałów w Polsce w tym do Oddziału w Ł., drogą mailową pismo Zarządu Głównego z dnia 20 listopada 2012r. informujące o zasadach ustalania liczby delegatów na Zjazd Delegatów z prośbą o podanie liczby członków w Oddziale ustalonych na podstawie wpłat ze składek członkowskich wniesionych w 2012r. Powód oraz M. L. w piśmie z dnia 16 stycznia 2013r. poinformowali Związek (...) w Polsce Zarząd

Główny, że na dzień 31 grudnia 2012r. liczba członków (...) Oddziału Związku (...) w Polsce wynosiła 1.425, a członków honorowych 7, co stanowiło łącznie 1.432 członków. Wpływy ze składek wyniosły 99.750 zł. W dniu 24 marca 2013r. w Oddziale w Ł. odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze. Na zebraniu tym wybrano władze Oddziału oraz 4 delegatów na mający się odbyć w maju 2013r. Zjazd Delegatów. Delegatami zostali m.in. M. L. i M. T.. Liczbę delegatów z Oddziału w Ł. na Zjazd ustalono na podstawie liczby członków wskazanej w piśmie z dnia 16 stycznia 2013r. Uchwałą z dnia 10 maja 2013r. Zarząd Główny Związku (...) w Polsce unieważnił Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze w Ł. z dnia 24 marca 2013r. i dokonany wybór władz w tym także wybranych delegatów na Zjazd Delegatów.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniach 11-12 maja 2013r. odbył się Zjazd Delegatów Związku (...) w Polsce na którym dokonano wyboru władz naczelnych Związku (...) w Polsce tj. Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej oraz Głównego Sądu Koleżeńskiego. W Zjeździe tym nie uczestniczyli delegaci z Oddziału w Ł. z uwagi na uchwałę z dnia 10 maja 2013r. o unieważnieniu Zebrania z dnia 24 marca 2013r. Na Zjeździe Delegatów w dniach 11 i 12 maja 2013r. na członka Głównego Sądu Koleżeńskiego wybrana została pozwana J. P.. Członkowie Głównego Sądu Koleżeńskiego na Przewodniczącą Głównego Sądu Koleżeńskiego wybrali pozwaną. Zarząd Główny podjął w dniu 29 maja 2013r. uchwałę o powołaniu Zarządu Tymczasowego w Oddziale w Ł. w składzie 4-osobowym.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że Zarząd Tymczasowy Związku (...) w (...) Oddział w Ł. uchwałą z dnia 15 stycznia 2014r. zawiesił M. T. oraz M. L. w prawach członka Związku (...) w Polsce na okres postępowania dyscyplinarnego. Podstawą zawieszenia w prawach członka zarządu był wniosek Zarządu Tymczasowego Związku (...) w (...) Oddział w Ł. o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego złożonego do Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Związku (...) w Polsce. Powodowi zarzucono, że pełniąc funkcję Wiceprzewodniczącego ds. organizacyjnych Oddziału Związku (...) w (...) Oddział (...) złożył nieprawdziwe informacje do Zarządu Głównego dotyczące składek członkowskich za 2012r., a tym samym ilości członków Związku (...) w (...) Oddział w Ł.. Informacja ta miała istotny wpływ na nieprawidłową liczbę delegatów wybieranych podczas Walnego Zgromadzenia członków Oddziału w Ł. w dniu 24 marca 2013r. na Zjazd Delegatów Związku (...) w Polsce w dniach 11-12 maja 2013r. Od uchwały z dnia 15 stycznia 2014r. Zarządu Tymczasowego w Ł. w przedmiocie zawieszenia w prawach członka odwołanie do Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce złożył powód. W piśmie z dnia 17 stycznia 2014r. (złożonym w dniu 27 stycznia 2014r.) wniósł o stwierdzenie nieważności uchwały ewentualnie o jej uchylenie. Odwołanie od wskazanej uchwały złożył również M. L.. Postanowieniem z dnia 8 marca 2014r. Główny Sąd Koleżeński Związku (...) w Polsce przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego Zarządu Głównego utrzymał w mocy zaskarżoną uchwałę z dnia 15 stycznia 2014r. Przewodniczącym Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce była pozwana J. P.. Pozostałymi członkami w składzie orzekającym byli M. P. i I. L.. Główny Sąd Koleżeński Związku (...) w Polsce obradował jako II instancja stosownie do § 45 pkt 10 statutu zgodnie z którym zarząd oddziału podejmuje uchwały natychmiast skuteczne, zaskarżalne w ciągu 12 dni od powiadomienia do Głównego Sądu Koleżeńskiego o zawieszeniu w prawach członka na okres postępowania osoby w stosunku do której kierowany jest wniosek do rzecznika o wszczęcie postępowania. Pozwana pouczyła zarówno powoda jak i M. L., że orzeczenie jest niezaskarżalne. W dniu 10 kwietnia 2014r. powód otrzymał odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem. O treści postanowienia z dnia 8 marca 2014r. został poinformowany także Zarząd Oddziału (...) Związku (...) w Polsce oraz Prezydium Kolegium Sędziów Kynologicznych. Na powyższe postanowienie pismami z dnia 12 maja 2014r. (doręczonymi w dniu 23 maja 2014r. Sekretarzowi Głównego Sądu Koleżeńskiego) M. L. oraz M. T. złożyli zażalenia wraz z wnioskiem o wyłączenie pozwanej. Zażalenia zostały w celach informacyjnych przesłane do Biura Administracji i Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Stołecznego w W.. Pismem z dnia 25 czerwca 2014r. Sekretarz Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce poinformowała powoda i M. L., że zarządzeniem z dnia 14 czerwca 2014r. Przewodnicząca Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce załączyła zażalenia z dnia 12 maja 2014r. do akt sprawy i pozostawiła je bez odpowiedzi.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że organ nadzoru Urząd Miasta Stołecznego W. Biuro Administracji i Spraw Obywatelskich pismem z dnia 25 września 2014r. stwierdził, że działania organów Związku w sprawie powoda oraz M. L. zostały podjęte z naruszeniem ich statutowych praw członkowskich. W związku z powyższym organ nadzoru wniósł o ponowne rozpatrzenie odwołań powoda i M. L.. Organ nadzoru w związku z pismem Przewodniczącej Głównego Sądu Koleżeńskiego J. P. z dnia 14 października 2014r., ponowił żądanie rozpatrzenia odwołań (pismo z dnia 10

grudnia 2014r.). Pismem z dnia 8 stycznia 2015r. Prezydium Zarządu Głównego Związku (...) w Polsce przekazało do Urzędu Miasta Stołecznego W. Biura Administracji i Spraw Obywatelskich stanowisko Przewodniczącej Głównego Sądu Koleżeńskiego w sprawie zawieszenia w prawach członków powoda i M. L.. Pismem z dnia 9 marca 2015r. organ nadzoru wniósł o podjęcie przez Główny Sąd Koleżeński rozstrzygnięcia w sprawie wniosku nadzorczego zawartego w piśmie z dnia 25 września 2014r., wprowadzenie przez Zarząd Główny pod obrady najbliższego Zjazdu Delegatów sprawy oceny działalności J. P.. Pismem z dnia 18 marca 2015r. Prezydent Miasta Stołecznego W. zwrócił się z wnioskiem do Zarządu Głównego o nadesłanie informacji o zakończeniu postępowań wobec M. L. i M. T.. Pismami z dnia 15 września 2016r. organ nadzorujący działalność Związku (...) w Polsce poinformował powoda oraz M. L., że w dniu 19 sierpnia 2016r. złożył wniosek nadzorczy do Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego o uchylenie wyroku Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce z dnia 20 lutego 2016r. oraz udzielenie upomnienia Głównemu Sądowi Koleżeńskiemu Związku (...) w Polsce.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 9 maja 2015r. odbył się Zjazd Delegatów Związku (...) w Polsce. Na Zjeździe Delegatów było omawiane postępowanie pozwanej wobec powoda i M. L. w sprawie zawieszenia ich w prawach członka oraz dalszych decyzji podejmowanych przez Przewodniczącą Głównego Sądu Koleżeńskiego. Pozwana ustosunkowała się do całego postępowania i po jej wystąpieniu uczestnicy Zjazdu nie mieli pytań oraz zarzutów. Następnie odbyło się głosowanie i Delegaci uznali, że wszystko było w porządku. Zjazd Delegatów jednogłośnie przegłosował zamknięcie dyskusji i uznanie, że wniosek organu nadzorczego został zrealizowany. Pismem z dnia 14 września 2015r. kilku delegatów na Zjazd Delegatów Związku (...) w Polsce z dnia 9 maja 2015r. przedstawiło Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu swoje spostrzeżenia i uwagi dotyczące pracy i aktywności pozwanej. Pismami z dnia 26 sierpnia 2015r. oraz 1 września 2015r. A. K. oraz B. C. poinformowali organ nadzoru o przebiegu Zjazdu Delegatów z dnia 9 maja 2015r. w szczególności o wystąpieniu pozwanej. Pismem z dnia 17 sierpnia 2016r. skierowanym do Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego w Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu Prezydium Zarządu Głównego oraz w uchwale Plenum Zarządu Głównego z dnia 14 września 2016r. wyraziło dezaprobatę wobec wystąpień delegatów, którzy kierowali swoje pisma do Rzecznika Dyscyplinarnego w Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu oraz do organu nadzorczego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 20 marca 2014r. Rzecznik Dyscyplinarny przy Głównym Sądzie Koleżeńskim wydał postanowienie o wszczęciu dochodzenia przeciwko M. T. i M. L.. W dniu 13 listopada 2014r. Rzecznik Dyscyplinarny przy Głównym Sądzie Koleżeńskim wydał postanowienie o przedstawieniu zarzutów M. T. i M. L.. Pismem z dnia 16 grudnia 2014r. powód złożył wyjaśnienia. W dniu 16 marca 2015r. do Sądu Koleżeńskiego wpłynął wniosek Rzecznika Dyscyplinarnego przy Głównym Sądzie Koleżeńskim przeciwko M. T. i M. L.. Członkiem Składu (...) nie była pozwana. Powód wraz z M. L. ustosunkowali się w piśmie z dnia 17 kwietnia 2015r. do wniosków oskarżycielki, a ponadto wnieśli o uchylenie uchwały o zawieszeniu ich w prawach członka. Główny Sąd Koleżeński obradował na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2015r. oraz w dniu 10 października 2015r. W dniu 25 kwietnia 2015r. powód ustosunkował się do zarzutów Rzecznika Dyscyplinarnego. Ponownie wniósł o uchylenie uchwały o zawieszeniu w prawach członka. Na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2015r. oraz w dniu 10 października 2015r. oddalono wnioski powoda o uchylenie uchwały o zawieszeniu w prawach członka. Wyrokiem z dnia 14 listopada 2015r. Główny Sąd Koleżeński Związku (...) w Polsce przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego przy Głównym Sądzie Koleżeńskim w sprawie o sygn. akt GSK-01/ (...) uniewinnił obwinionych M. L. i M. T. od zarzucanego im czynu tj. złożenia nieprawdziwych informacji do Zarządu Głównego Związku (...) w Polsce dotyczących składek członkowskich za 2012r., a tym samym ilości członków Oddziału w Ł. Związku (...) w Polsce, co miało istotny wpływ na nieprawidłową liczbę delegatów wybieranych podczas Walnego Zgromadzenia członków w Ł. w dniu 24 marca 2013r. na Zjazd Delegatów Związku (...) w Polsce w dniach 11-12 maja 2013r., czym mieli naruszyć § 15 pkt 1 statutu Związku (...) w Polsce w zw. z § 6 Regulaminu Zjazdu Delegatów i uchwałę Plenum Zarządu Głównego Związku (...) w Polsce z dnia 18 listopada 2012r. Rzecznik Dyscyplinarny Związku (...) w Polsce w B. otrzymał odpis wyroku z dnia 14 listopada 2015r. wraz z uzasadnieniem z dnia 17 grudnia 2015r. Początkowo Sekretarz Głównego Sądu Koleżeńskiego błędnie przesłał wyrok z dnia 14 listopada 2015r. wraz z uzasadnieniem do Rzecznika Dyscyplinarnego na adres Oddziału (...), zamiast do B.. Od wyroku Głównego Sądu Koleżeńskiego z dnia 14 listopada 2015r. odwołanie złożył Rzecznik Dyscyplinarny przy Głównym Sądzie Koleżeńskim. Do Głównego Sądu Koleżeńskiego odwołanie wpłynęło

w dniu 14 stycznia 2016r., a zostało nadane w placówce pocztowej w dniu 30 grudnia 2015r. Postanowieniem z dnia 20 lutego 2016r. Główny Sąd Koleżeński Związku (...) w Polsce oddalił wniosek powoda i M. L. o wyłączenie ze składu orzekającego oraz o wyłączenie od czynności wykonywanych w charakterze Przewodniczącej Głównego Sądu Koleżeńskiego J. P.. Wyrokiem z dnia 20 lutego 2016r. Główny Sąd Koleżeński Związku (...) w Polsce przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego przy Głównym Sądzie Koleżeńskim w sprawie o sygn. akt GSK-02/IIo/2016 zmienił w całości zaskarżone orzeczenie, a w części dotyczącej M. T. uznał go winnym tego, że złożył nieprawdziwe informacje do Zarządu Głównego Związku (...) w Polsce dotyczące składek członkowskich za 2012r., a tym samym ilości członków Oddziału Związku (...) w Polsce w Ł., co miało istotny wpływ na nieprawidłową liczbę delegatów wybieranych podczas walnego Zgromadzenia członków w Ł. w dniu 24 marca 2013r. na Zjazd delegatów Związku (...) w Polsce w dniach 11-12 maja 2013r., czym naruszył § 15 pkt 1 statutu Związku (...) w Polsce w zw. z § 6 Regulaminu Zjazdu Delegatów i uchwałę Plenum Zarządu Głównego Związku (...) w Polsce z dnia 18 listopada 2012r. i za ten czyn wymierzono M. T. karę określoną w § 34 pkt 4 statutu Związku (...) w Polsce, poprzez zawieszenie w prawach członka Związku (...) w Polsce na okres 36 miesięcy z zaliczeniem okresu zawieszenia od dnia 15 stycznia 2014r. orzeczonego uchwałą Zarządu Tymczasowego Oddziału Związku (...) w Polsce w Ł. z dnia 15 stycznia 2014r. W 5-osobowym składzie organu orzekającego w dniu 20 lutego 2016 r. nie było pozwanej.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że powód M. T. domagał się od pozwanej J. P. przeprosin za naruszenie dóbr osobistych. Zdaniem powoda zostało naruszone jego prawo do obrony oraz dobre imię w szczególności w społeczności kynologicznej. Pozwana jest sędzią sądu powszechnego, ale w Związku (...) występowała jako sędzią Głównego Sądu Koleżeńskiego.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Już w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. ustawodawca przewidział, że źródłem wolności i praw człowieka i obywatela jest przyrodzona i niezbywalna godność człowieka, która jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych (art. 30 Konstytucji). Wolą ustawodawcy było także, aby każdy miał prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym (art. 47 Konstytucji). Ustawodawca poprzez posłużenie się zwrotem „w szczególności” dopuszcza istnienie i tworzenie się innych dóbr. Zarówno doktryna jak i orzecznictwo podjęły się próby sprecyzowania użytego w art. 23 k.c. pojęcia podkreślając właściwości, jakie musi wykazywać określona wartość, aby mogła zyskać rangę dobra osobistego. Wskazuje się, że są to wartości niemajątkowe, nieodłącznie związane z człowiekiem i jego naturą, stanowiące o jego wyjątkowości i integralności, jego godności i postrzeganiu w społeczeństwie, umożliwiające mu samorealizację i twórczą działalność, nie poddające się wycenieniu w ekonomicznych miernikach wartości. Do katalogu dóbr wskazanych przez ustawodawcę przyjęło się dodawać szereg innych takich jak prawo do intymności i prywatności, płéć człowieka, prawo do planowania rodziny, tradycja rodzinna, pamięć o osobie zmarłej, więź między członkami rodziny (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010r. IV CSK 307/09, LEX nr 599865). Powszechnie przyjmuje się, że cześć człowieka przejawia się w dwóch aspektach: dobre imię, dobra sława w tym zawodowa stanowią tzw. cześć zewnętrzną, natomiast godność osobista stanowi tzw. cześć wewnętrzną (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2002r. I CKN 1491/99, LEX nr 1172460). Inaczej ujmując przez godność osobistą rozumie się wyobrażenie jednostki o własnej wartości, a przez dobre imię (dobrą sławę, reputację) opinię jaką inni ludzie mają o wartości danego człowieka, a więc jego obraz w oczach osób trzecich (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015r. II PK 207/14, LEX nr 1794313). O naruszeniu dobrego imienia, które jest oceną jednostki w oczach innych, można mówić dopiero wówczas, gdy dyskredytująca jednostkę wypowiedź dotrze do osób trzecich, zostanie upubliczniona (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2005r. IV CK 213/05, LEX nr 604054 i powołane tam judykaty). W judykaturze przyjmuje się, że cześć, dobre imię i dobra sława człowieka są pojęciami obejmującymi wszystkie dziedziny jego życia osobistego, zawodowego i społecznego. Naruszenie czci może więc nastąpić zarówno przez pomówienie o ujemne postępowanie

w życiu osobistym i rodzinnym, jak i przez zarzucenie niewłaściwego postępowania w życiu zawodowym, które narusza dobre imię danej osoby i może narazić ją na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu lub innej działalności (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1971r. II CR 455/71, LEX nr 1344; z dnia 9 października 2002r. IV CKN 1402/O, LEX nr 78364 oraz z dnia 2 lutego 2011r. II CSK 398/10, LEX nr 787078). Wśród wypowiedzi naruszających dobre imię odróżnia się wypowiedzi opisowe (dotyczące faktów) i oceniające (wyrażające opinię). Pierwsze ze wskazanych wypowiedzi mogą podlegać weryfikacji z punktu widzenia kryterium prawdy i fałszu. Są one dozwolone jeśli są prawdziwe, a forma ich przedstawienia nie jest obraźliwa czy poniżająca. Z kolei wypowiedzi oceniające nie podlegają ocenie w kontekście ich prawdziwości, a dopuszczalne są, jeżeli mieszczą się w granicach rzeczowej i konstrukcyjnej krytyki.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków w szczególności, ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Z treści powołanego przepisu wynika, że przesłankami ochrony dóbr osobistych, które muszą być spełnione łącznie są: istnienie dobra osobistego, zagrożenie lub naruszenie tego dobra i bezprawność zagrożenia lub naruszenia. Przy czym pierwsze dwie przesłanki musi udowodnić powód, natomiast pozwany może bronić się tym, że nie działał bezprawnie (vide: Książak Paweł Komentarz do art. 24 Kodeksu cywilnego Książak Paweł (red.), Pyziak-Szafnicka Małgorzata (red.), Giesen Beata, Katner Wojciech Jan, Lewaszkiewicz-Petrykowska Biruta, Majda Rafał, Michniewicz-Broda Ewa, Pajor Tomasz, Promińska Urszula, Robaczyński Wojciech, Serwach Małgorzata, Świdorski Zbigniew, Wojewoda Michał Kodeks cywilny Komentarz Część ogólna LEX 2014r. nr 170638; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2013r. IV CSK 270/12, LEX nr 1311688; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 kwietnia 2015r. IACa 1621/14, LEX nr 1680020). Pojęcie bezprawności, o której mowa w powołanym przepisie, rozumiane jest szeroko jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym przez który należy rozumieć jednak nie tylko ustawodawstwo, ale również obowiązujące w społeczeństwie zasady współżycia społecznego. W orzecznictwie przyjmuje się, że bezprawne jest działanie naruszające dobro osobiste, jeżeli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności, usprawiedliwiających takie działanie. Przy czym do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych na ogół zalicza się działanie w ramach porządku prawnego tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa, wykonywanie prawa podmiotowego, zgodę pokrzywdzonego (z zastrzeżeniem uchylenia jej skuteczności w niektórych przypadkach) i działania w ochronie uzasadnionego interesu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2015r. II CSK 317/14, LEX nr 1667716 i powołane tam orzeczenie). W judykaturze zwraca się także uwagę, że nieodzownym elementem wyłączenia bezprawności jest prawdziwość twierdzeń co do faktów, ale już nie sądów wartościujących (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2000r. II CKN 670/98, LEX nr 51058). W orzecznictwie podkreśla się również, iż ocena czy w konkretnej sytuacji doszło do naruszenia takich dóbr jak cześć człowieka, jego godność osobista i dobre imię, nie może być dokonywana według miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego. Miarodajne są zaś przeciętne opinie ludzi rozsądnie i uczciwie myślących w środowisku do którego należy osoba żądająca ochrony (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2013r. V CSK 123/12, LEX nr 1299212).

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że spór sprowadzał się do ustalenia czy pozwana wydając orzeczenie z 8 marca 2014r. naruszyła dobra osobiste powoda, czy podejmowane przez nią dalsze czynności uniemożliwiały powodowi obronę jego praw, a jeśli tak to czy naruszenie to miało bezprawny charakter. Na powodzie ciąży udowodnienie, że pozwana naruszyła jego dobra (czyli w opinii rozsądnego człowieka doszło do naruszenia dobrego imienia, godności, czci, honoru czy prywatności) oraz określenie ochrony jakiego dobra się domaga i jaka ma być forma naprawienia bezprawnego działania (przeproszenie, zadośćuczynienie, zasądzenie odpowiedniej sumy na cel społeczny), na pozwanej zaś ciąży wykazanie, że nie mamy do czynienia z naruszeniem dóbr lub że działania powoda nie były bezprawne (taka teza wynika z wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 19 października 2005r., I ACa 353/2005 LexisNexis nr (...)). W procesie o naruszenie dóbr osobistych sąd powinien ustalić czy w ogóle doszło do naruszenia dóbr osobistych. Przy ocenie czy doszło do naruszenia dobra osobistego decydujące znaczenie ma to, jaką reakcję

wywołuje naruszenie w społeczeństwie, a nie subiektywne odczucie danej osoby, która domaga się ochrony prawnej. Należy więc przyjmować koncepcję obiektywną naruszenia dobra osobistego w kontekście całokształtu okoliczności sprawy. Kwestia zagrożenia lub naruszenia dóbr osobistych powinna być ujmowana w płaszczyźnie faktycznej i prowadzić do ustalenia, czy dane zachowania, biorąc pod uwagę przeciętne reakcje ludzkie, mogły obiektywnie stać się podstawą do negatywnych odczuć po stronie pokrzywdzonego (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 października 2015r. IACa 586/15, LEX nr 1927568).

Sąd pierwszej instancji uznał, że powód nie wykazał, aby doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. Zdaniem Sądu nie doszło do naruszenia prawa do obrony przy czym prawo do obrony dobrem osobistym nie jest. Jest to oczywiście prawo, które znajduje swoje umocowanie w Konstytucji RP, lecz nie można stwierdzić, że jest równocześnie dobrem osobistym. Prawo do obrony w postępowaniu przed Głównym Sądem Koleżeńskim Związku (...) w Polsce jest prawem obywatelskim wynikającym m.in. z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W judykaturze wskazuje się, że wprawdzie katalog dóbr osobistych sformułowany w art. 23 k.c. jest jedynie przykładowy to trudno do kategorii dóbr osobistych zaliczyć i w ten sposób poszerzać ich katalog, dobra osobiste rozumiane jako prawo do sądu (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 maja 2015r. V ACa 928/14, LEX nr 1793821). Jakkolwiek powód nie podnosił, aby doszło do naruszenia prawa do sądu, ale poprzez prawo do obrony poszukiwał swojego naruszenia, gdyż - jego zdaniem - pismo z dnia 12 maja 2014r. powinno być rozpatrzone przez Główny Sąd Koleżeński. W świetle powyższego Sąd uznał, że skoro prawo do obrony nie jest dobrem osobistym, to nie doszło do jego naruszenia.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że powód wskazywał również na naruszenie jego dóbr osobistych w postaci dobrego imienia czy też wizerunku w społeczności kynologicznej. Pozwana będąc w składzie orzekającym Głównego Sądu Koleżeńskiego w dniu 8 marca 2014r. wydała postanowienie utrzymujące w mocy uchwałę Zarządu Tymczasowego Związku (...) w (...) Oddział w Ł. o zawieszeniu powoda w prawach członka. Pozwana orzekła w składzie 3-osobowym. Powód nie zgodził się z tym orzeczeniem pomimo, że w świetle § 45 ust. 10 statutu w zw. z § 36 ust. 5 statutu orzeczenie wydane w dniu 8 marca 2014r. było wydane przez Główny Sąd Koleżeński jako organ II instancji, przez co orzeczenie stało się ostateczne i nie służyło od niego odwołanie. Powód pismem z dnia 12 maja 2014r. złożył zażalenie na postanowienie z dnia 8 marca 2014r. Zarządzeniem z dnia 14 czerwca 2014r. pozwana pozostawiła zażalenie powoda w katach sprawy bez odpowiedzi, nie nadała mu dalszego biegu. Wobec tego powód upatruje naruszenia jego praw.

Sąd pierwszej instancji uznał, że wszystkie podejmowane przez pozwaną czynności były zgodne z obowiązującym prawem, zgodne ze statutem Związku (...) w Polsce oraz Regulaminem Głównego Sądu Koleżeńskiego. Tym samym zażalenie nie mogło zostać rozpatrzone, skoro nie przysługiwał środek odwoławczy od orzeczenia z dnia 8 marca 2014r. Zaś wszelkie dalsze czynności wykonywane przez pozwaną jako przewodniczącą Głównego Sądu Koleżeńskiego związane były z nadaniem biegu wnioskowi oskarżycielskiemu wniesionemu przez Rzecznika Dyscyplinarnego przy Głównym Sądzie Koleżeńskim w tym wyznaczeniem rozprawy i doręczeniem wyroku. Stanowisko powoda, jakoby Główny Sąd Koleżeński działał za szybko nie świadczy o tym, że pozwana działała na szkodę powoda tylko o tym, że kierowała pracami Głównego Sądu Koleżeńskiego i wykonywała powierzone obowiązki bez zbędnej zwłoki. W konsekwencji Sąd uznał, że nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci dobrego imienia. Z dokumentów zgromadzonych w niniejszej sprawie w tym z treści pozwu i pism przygotowawczych powoda, czy też nawet z odpowiedzi na pozew nie wynika, aby doszło do naruszenia dobrego imienia powoda. Pozwana podejmowała czynności w związku z pełnioną funkcją jako Przewodnicząca Głównego Sądu Koleżeńskiego, a nie jako osoba fizyczna. Dlatego też ewentualne roszczenia powinny być kierowane przeciwko Związkowi (...) w Polsce bądź Głównemu Sądowi Koleżeńskiemu. Pozwana wykonywała poszczególne czynności w ramach pełnionej funkcji, a nie jako osoba prywatna. Z przedstawionych dowodów nie wynika, aby pozwana publicznie się wypowiadała na temat prowadzonych postępowań w Głównym Sądzie Koleżeńskim. Powód nie wykazał, aby zawieszenie w prawach członka Związku (...) w Polsce, które zostało utrzymane postanowieniem z dnia 8 marca 2014r. wywołało w szczególności wśród społeczności kynologicznej negatywne dla niego skutki np. pomówienia, skutki finansowe. Powód wskazał, że żadnych skutków finansowych w związku z niniejszą sprawą nie odczuł. Naturalną konsekwencją zawieszenia powoda w prawach członka było niepiastowanie przez ten okres przez niego żadnych funkcji, bierne prawo w wyborach do władz czy też niemożność sędziowania.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że drugim koniecznym warunkiem do dochodzenia tych roszczeń jest bezprawność naruszenia dobra osobistego. Bezprawne naruszenie sfery dóbr osobistych jest przesłanką ich ochrony, natomiast wina dokonującego naruszenia nie stanowi takiej przesłanki i wywołuje tylko skutek w zakresie zastosowania niektórych środków ochrony dóbr osobistych. Naruszenie dobra osobistego polega już na samym przekroczeniu określonej w art. 24 § 1 k.c. granicy zagrożenia dobra osobistego, ale dla powstania roszczenia uprawnionego konieczna jest wskazana bezprawność. Konstrukcja domniemania bezprawności wyrażona w tym przepisie przenosi jednak ciężar dowodu braku bezprawności na podmiot naruszający sferę określoną treścią osobistych praw podmiotowych. Powód musi wykazać, że doszło do zagrożenia lub naruszenia istniejącego dobra osobistego. Strony pozostawały w sporze co do tego jakie dalsze czynności powinna podjąć pozwana i czy pozwana słusznie powoływała się na przepisy k.p.k. Nawet gdyby uznać, że pozwana powinna nadać bieg zażaleniu, aby Sąd mógł je np. odrzucić, a jej zachowanie było bezprawne, to nie pozostaje ono w związku przyczynowym z naruszeniem dobra osobistego w postaci naruszenia praw członka, gdyż powód owego naruszenia upatruje właśnie w zawieszeniu w prawach członka. Bezprawność a zatem niezgodność czynności Sędziego Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w toku postępowania musiałaby wynikać z jego oczywistych, rażących błędów w zakresie stosowania przepisów proceduralnych lub stanowić działanie wykraczające w sposób oczywisty poza te przepisy. Główny Sąd Koleżeński w składzie, którego przewodniczyła pozwana był umocowany prawnie do wydania orzeczenia w sprawie uchwały z dnia 15 stycznia 2014r. Działania Sądu Koleżeńskiego były zgodne z normami prawnymi. W judykaturze wskazano, że postępowanie przed Sądem Koleżeńskim stowarzyszenia w zakresie uregulowanym w statucie i według ustalonej przez stowarzyszenie procedury należy zakwalifikować jako działanie w ramach porządku prawnego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2012r. V CSK 427/11). W uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał, że zgodnie z art. 2 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o stowarzyszeniach stowarzyszenie jest dobrowolnym samorządnym i trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych, które samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące swojej działalności. Sąd Najwyższy podkreślił, że w określonych okolicznościach uniemożliwienie zaskarżenia (jeśli orzeczenie podlegało zaskarżeniu), gdyby do niego doszło przez pozostawienie odwołania bez rozpoznania, naruszałoby uprawnienia członkowskie uprawnionego, nie stanowiłoby natomiast naruszenia jego dóbr osobistych. Poza tym ostatecznie zarówno powód jak i M. L. zostali prawomocnie zawieszeni w prawach członków Związku (...) w Polsce na okres 3 lat, o czym orzeczono w postępowaniu dyscyplinarnym – wyrok z dnia 20 lutego 2016r. Zdaniem Sądu tym bardziej działania pozwanej nie nosiły cech bezprawności. Powód nie tylko nie wykazał, aby doszło do naruszenia jakiegokolwiek jego dobra osobistego, ale również aby było ono bezprawne. Z dokumentów załączonych do akt nie wynika, aby pozwana naruszyła regulacje zawarte w statucie czy też w Regulaminie. Ponadto pozwana zgodnie z wewnętrznymi przepisami nie nadała dalszego biegu zażaleniu powoda z dnia 12 maja 2014r., gdyż nie przysługiwał taki środek odwoławczy od ostatecznego, niezaskarżalnego (o czym pozwana pouczyła powoda) postanowienia z dnia 8 marca 2014r. W konsekwencji Sąd uznał, że działanie sędziego Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce w toku postępowania nie naruszyło dóbr osobistych członka Związku (...), nawet jeśli w jego efekcie traci on możliwość korzystania z praw członkowskich.

Sąd pierwszej instancji odnosząc się do wniosku powoda zawartego w zażaleniu z dnia 12 maja 2014r. dotyczącego wyłączenia pozwanej od orzekania, a któremu nie nadano biegu stwierdził, że wniosek był zawarty w piśmie, które pozostawiono bez odpowiedzi. Tym samym niezasadnym było rozpatrywanie tego wniosku.

Sąd pierwszej instancji za niezasadne uznał twierdzenia powoda, że przez to, iż pozwana nie poinformowała delegatów o sprawie powoda, tj. zawieszeniu w prawach członka, wystąpieniu organu nadzorczego, nie można było złożyć wniosku o uchylenie uchwały/orzeczenia o zawieszeniu w prawach członka. Pozwana prowadziła korespondencję z organem nadzoru, wydała orzeczenie zgodne ze statutem, a delegatów w sposób wyczerpujący poinformowała o całej sprawie podczas Zjazdu Delegatów w dniu 9 maja 2015r., którzy na tym Zjeździe nie mieli zastrzeżeń do czynności podejmowanych przez pozwaną. Wystąpienia delegatów do organów w którym wyrazili swoje niezadowolenie z całej sprawy i postępowania pozwanej nie mają żadnego wpływu na treść niniejszego rozstrzygnięcia, gdyż delegaci wyrazili tylko swoje opinie i zdanie, które jest odmienne od ich stanowiska wyrażonego na Zjeździe Delegatów i nie znajduje oparcia w normach prawnych.

Powód zarzucił też, że pozwana opóźniała doręczenie orzeczenia z dnia 14 listopada 2015r. Rzecznikowi Dyscyplinarnemu. Zdaniem Sądu podnoszone okoliczności są nieistotne w niniejszej sprawie, skoro powód naruszenia dóbr osobistych upatrywał w zawieszeniu w prawach członka, a nie w orzeczeniu Głównego Sądu Koleżeńskiego w toku postępowania dyscyplinarnego w skład którego nie wchodziła pozwana. Z przedłożonych dokumentów wynika, że pozwana działała zgodnie z przepisami i Rzecznik Dyscyplinarny otrzymał odpis orzeczenia i w terminie złożył odwołanie.

Sąd pierwszej instancji o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obciążając nimi w całości powoda jako stronę przegrywającą postępowanie. Na koszty uiszczone przez pozwaną (zgodnie ze spisem kosztów z dnia 13 kwietnia 2017r.) złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 1.500 zł, koszty dojazdu pełnomocnika na rozprawę w dniu 20 października 2016r. oraz w dniu 13 kwietnia 2017r. w łącznej wysokości 434,60 zł oraz koszty bramek na autostradzie w wysokości 108 zł. Łącznie 2.042,60 zł. Sąd Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.042,60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, który wyrok zaskarżył w całości. Powód zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- 1) obrazę przepisów prawa materialnego w szczególności art. 23 k.c. przez jego nieprawidłową wykładnię i przyjęcie, że prawo do obrony będące prawem konstytucyjnym i obywatelskim nie jest dobrem osobistym,
- 2) mającą wpływ na rozstrzygnięcie sprawy obrazę przepisów postępowania w szczególności art. 328 k.p.c. przez pominięcie w uzasadnieniu przyczyn jurydycznych stanowiska Sądu, co uniemożliwia sformułowanie jednoznacznej krytyki apelacyjnej,
- 3) niewyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy,
- 4) sprzeczność ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa z tym zastrzeżeniem, że ograniczył żądanie skierowane w pozwie i cofnął powództwo w zakresie zobowiązania pozwanej do powstrzymywania się od działań w sprawach dotyczących powoda. W apelacji zawarto także wnioski ewentualny o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie go z powyższym ograniczeniem Sądowi Okręgowemu. Ponadto apelujący wniósł o zasądzenie kosztów za obie instancje.

Pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o umorzenie postępowania w zakresie cofniętego powództwa, oddalenie apelacji w pozostałym zakresie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za instancję odwoławczą bądź według przedłożonego spisu kosztów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że wobec cofnięcia w apelacji powództwa w części wyrok Sądu pierwszej instancji został uchylony w punkcie 1 wyłącznie w zakresie żądania nakazania pozwanej powstrzymywania się od podejmowania działań dotyczących powoda i w tej części postępowanie umorzono. Odnosząc się do oświadczenia M. T. zawartego w apelacji o cofnięciu powództwa i zrzeczeniu roszczenia wskazać należy, że w myśl art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego, aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem powództwa połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. Na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego. Zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. procesowym następstwem cofnięcia pozwu ze skutkiem prawnym jest umorzenie postępowania. Stosownie do art. 355 § 1 k.p.c. Sąd z urzędu poddaje kontroli cofnięcie powództwa celem ustalenia jego dopuszczalności i skuteczności. Wyżej przywołane przepisy znajdują zastosowanie w postępowaniu apelacyjnym zgodnie z art. 391 § k.p.c. Poza tym w myśl art. 386 § 3 k.p.c. jeżeli pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej

instancji uchyła wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie. Powód M. T. cofnął powództwo w części tzn. w zakresie zobowiązania pozwanej do powstrzymywania się od działań w sprawach dotyczących powoda. Cofnięcie powództwa nastąpiło w okresie w którym wyrok dotyczący przedmiotowego roszczenia nie był jeszcze prawomocny. Powód zaskarżył bowiem wyrok Sądu Okręgowego w całości. Jednocześnie we wniesionym środku zaskarżenia złożył oświadczenie o cofnięciu powództwa. Nastąpiło to więc przed rozprawą apelacyjną i przed wydaniem wyroku przez sąd odwoławczy. Sąd Apelacyjny uznał więc, że skoro powód zaskarżył wyrok w całości i wyrok ten nie był prawomocny w chwili cofnięcia powództwa, M. T. był uprawniony do cofnięcia powództwa w części wraz ze zrzeczeniem się roszczenia. Okoliczności niniejszej sprawy nie wskazują, ażeby tak podjęta czynność procesowa naruszała treść art. 203 § 4 k.p.c. co skutkuje uznaniem, że M. T. skutecznie cofnął powództwo w części dotyczącej zobowiązania pozwanej do powstrzymywania się od działań w sprawach dotyczących powoda. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 386 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w punkcie I wyroku uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w punkcie 1 w części dotyczącej nakazania pozwanej powstrzymywania się od podejmowania działań dotyczących powoda i w tym zakresie umorzył postępowanie.

W pozostałym zakresie apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Powód w apelacji podniósł zarzuty naruszenia prawa materialnego, jak i zarzuty naruszenia prawa procesowego. Wobec okoliczności, że prawidłowość zastosowania prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie w oparciu o prawidłowe ustalenie stanu faktycznego najpierw nastąpi ocena zarzutów o charakterze procesowym przy czym ewentualne uchybienia w tym zakresie pozostają dla postępowania odwoławczego o tyle istotne, o ile miały one wpływ na wydane rozstrzygnięcie (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1997r. II CKN 18/97, OSNC 1997/8/112).

Sąd Apelacyjny za chybiony uznał zarzut naruszenia art. 328 k.p.c. (w apelacji nie wskazano o który z § tego przepisu chodzi, ale domniemywać należy, że o art. 328 § 2 k.p.c.) poprzez pominięcie w uzasadnieniu przyczyn jurydycznych zajętego stanowiska i nie wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy. Przepis art. 328 § 2 k.p.c. określa konstrukcyjne elementy uzasadnienia wyroku do których należy: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny, który co do zasady nie był sporny, a który w postępowaniu apelacyjnym także w przeważającej mierze nie jest kwestionowany. Sąd Okręgowy stwierdził, że dla uwzględnienia roszczenia powoda brak jest podstawy prawnej. Dla skuteczności zarzutu obraży przepisów postępowania konieczne jest wykazanie przez skarżącego, że uchybienie sądu w tym zakresie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, czego skarżący nie uczynił. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że z natury rzeczy sposób sporządzenia uzasadnienia orzeczenia nie ma wpływu na wynik sprawy, ponieważ uzasadnienie wyraża jedynie motywacje wcześniejszego rozstrzygnięcia. Z tego względu zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może znaleźć zastosowanie w tych wyjątkowych sytuacjach w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia. Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może okazać się usprawiedliwiony tylko wówczas, gdy z uzasadnienia orzeczenia nie daje się odczytać, jaki stan faktyczny lub prawny stanowił podstawę rozstrzygnięcia, co uniemożliwia kontrolę instancyjną. Skarżący nie wykazał jaki istotny wpływ na rozstrzygnięcie – co do meritum - mogłoby mieć zarzucone przez niego uchybienie.

Przechodząc do analizy dalszych zarzutów apelacyjnych należy wskazać, że Sąd pierwszej instancji zebrany materiał dowodowy poddał wszechstronnej ocenie, stosownie do treści art. 233 § 1 k.p.c. Sąd na podstawie ustalonego stanu faktycznego poczynił także prawidłowe rozważania prawne. Stąd ustalenia dokonane przez Sąd pierwszej instancji, jako znajdujące uzasadnienie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy, Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne, a wnioski z nich płynące aprobuje.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 23 § 1 k.c. należy podkreślić, że w sprawie o ochronę dóbr osobistych Sąd w pierwszym rzędzie ustala czy doszło do ich naruszenia. Dopiero w razie pozytywnej odpowiedzi na to pytanie ocenia, czy działanie pozwanej było bezprawne.

Zgodnie z treścią art. 23 k.c. i 24 k.c. poszkodowanemu w przypadku naruszenia jego dobra osobistego służy ochrona cywilnoprawna. Dobra osobiste podlegają ochronie, jeżeli ich naruszenie (zagrożenie) jest bezprawne. Przesłankami odpowiedzialności przewidzianymi w przepisie art. 24 § 1 k.c., które muszą być spełnione równocześnie są istnienie dobra osobistego, jego naruszenie lub zagrożenie naruszenia i bezprawność działania sprawcy. Spełnienie dwóch pierwszych przesłanek wykazać musi poszkodowany (art. 6 k.c. i art. 232 k.c.). W ocenie Sądu drugiej instancji powód nie sprostął powyższemu obowiązkowi.

W orzecznictwie utrwalili się poglądy zgodnie z którym prawo do sądu nie stanowi dobra osobistego. Stanowisko takie wyraził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 6 maja 2010r. II CSK 640/09 (OSNC-ZD 2011, nr A poz.4) stwierdzając, że katalog dóbr osobistych wymienionych w art. 23 k.c. pozostających pod ochroną prawa cywilnego jest otwarty, jednak nie oznacza to, że należy do niego zaliczyć prawo do sądu. Sąd Najwyższy wskazał, że nie ma podstaw do przyjęcia, że wszystkie prawa podstawowe objęte Europejską Konwencją Praw Człowieka oraz wolności i prawa osobiste wymienione w Konstytucji w art. od 38 do 56 powinny być chronione za pomocą środków wskazanych w art. 24 k.c. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 24 września 2015r. V CSK 741/14 (LEX nr 1794282) wskazał, że w doktrynie i orzecznictwie dobra osobiste określa się powszechnie jako wartości o charakterze niemajątkowym, ściśle związane z człowiekiem, charakter prawny dóbr osobistych odróżnia je od innych wartości, także tych, które wskazane są w Konstytucji oraz w międzynarodowych konwencjach regulujących prawa człowieka. Zarówno Konstytucja jak i Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w R. dnia 4 listopada 1950r. (Dz.U. z 1993r. Nr 61, poz. 284) określają takie prawa i wolności, które mają charakter dóbr osobistych jak życie, zdrowie, wolność. Zawierają jednak również katalog takich wartości, które regulują prawa człowieka w konkretnych sferach jego działalności społecznej czy zawodowej, a więc związane z funkcjonowaniem człowieka w różnych dziedzinach jego aktywności życiowej, które jednak nie mogą być kwalifikowane jako dobra osobiste, pozbawione są bowiem cech, o jakich mowa wyżej. Do takich praw o charakterze gwarancyjnym należy prawo do sądu w tym prawo do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie gwarantowane w art. 45 Konstytucji i art. 6 Konwencji. Stanowisko tożsamej treści zajął Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu do wyroku z dnia 5 czerwca 2013r. w sprawie I ACa 1565/12 (LEX nr 1383541) przyjmując, że prawo do sądu nie stanowi osobnego dobra osobistego w rozumieniu przyjętym w art. 23 k.c., nie podlega więc ochronie przewidzianej w art. 24 i art. 448 k.c. Pogląd taki zaprezentował także Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu do wyroku z dnia 29 stycznia 2014r. w sprawie I ACa 1257/13 (LEX nr 1455657) uznając, że prawo do sądu w tym także prawo do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki zagwarantowane w art. 6 Konwencji praw człowieka i podstawowych wolności, stanowi niewątpliwie istotną gwarancję ochrony praw obywatelskich i jeden z fundamentów demokracji, nie stanowi jednakowoż dobra osobistego.

Sąd Apelacyjny aprobuje stanowiska wyżej zaprezentowane. Powód naruszenia swojego dobra osobistego upatrywał w tym, że pozwana jako Przewodnicząca Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce pozostawiła jego zażalenie bez rozpoznania, a więc, iż naruszono przysługujące jemu prawo do sądu. Roszczenia powoda konstruowane w oparciu o przepisy o dobrach osobistych nie mogły więc zostać uwzględnione.

Niezależnie od powyższej argumentacji, wbrew twierdzeniom powoda, stwierdzić należy, że nie doszło do naruszenia przez pozwaną przysługującego mu prawa do obrony, bowiem w postępowaniu prowadzonym przez Główny Sąd Koleżeński Związku (...) w Polsce powód miał zapewnioną możliwość brania udziału w czynnościach procesowych, miał więc możliwość dowodzenia swoich racji m.in. poprzez składanie stosownych wniosków dowodowych. Natomiast działania Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce w tym pozwanej jako Przewodniczącej tego Sądu nie miały bezprawnego charakteru.

Sąd Okręgowy wskazał, że Główny Sąd Koleżeński Związku (...) w Polsce rozpatrując odwołania od uchwał o których mowa w § 45 pkt 10 statutu Związku (...) w Polsce, działał jako organ odwoławczy. Główny Sąd Koleżeński Związku (...) w Polsce w składzie którego była pozwana w dniu 8 marca 2014r. wydał postanowienie utrzymujące w mocy uchwałę Zarządu Tymczasowego Związku (...) w (...) Oddziału w Ł. o zawieszeniu powoda w prawach członka. Rzeczona uchwała została podjęta na mocy § 45 pkt 10 statutu Związku (...) w Polsce zgodnie z którym do kompetencji zarządu oddziału należy także podejmowanie uchwał w przedmiocie zawieszenia w prawach członka. Przytoczone

postanowienie stanowi również, że wspomniane uchwały są zaskarżalne w ciągu 14 dni od powiadomienia, do Głównego Sądu Koleżeńskiego. Zatem Główny Sąd Koleżeński działał w tej sytuacji jako organ drugiej instancji, który rozpatruje środki zaskarżenia od uchwał zarządu oddziału. W myśl art. 36 ust. 5 statutu orzeczenia Głównego Sądu Koleżeńskiego wydane w drugiej instancji są ostateczne. W związku z powyższym powodowi nie przysługiwało zażalenie na postanowienie Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce z 8 marca 2014r. W tej sytuacji, także z tego względu, za nieuzasadnione należy uznać roszczenia powoda, których źródła upatruje on w nierozpatrzeniu zażalenia z 12 maja 2014r. na postanowienie z 8 marca 2014r. Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce. Zatem czynności podejmowane przez pozwaną, jako Przewodniczącą Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce były zgodne z postanowieniami statutu Związku (...) w Polsce oraz Regulaminem Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce. Brak więc podstaw do uznania, że działania pozwanej miały bezprawny charakter. Statut to wewnętrzna umowa, stąd to członkowie Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce byli uprawnieni do dokonania wykładni jego postanowień. W niniejszej sprawie nie znajdowały zastosowania Działu VI Regulaminu Sądów Koleżeńskich Związku (...) w Polsce, gdyż zawieszenie powoda w prawach członka Związku (...) nastąpiło uchwałą z dnia 15 stycznia 2014r. Zarządu Tymczasowego Związku (...) w (...) Oddział w Ł., a nie na mocy postanowienia sądu, o którym mowa w art. 94 w/w Regulaminu. Zaś w myśl art. 165 § 1 tegoż Regulaminu zażalenie przysługuje na postanowienie sądu zamykające drogę do wydania orzeczenia. Postanowienie Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce z dnia 8 marca 2014r., którym utrzymano w mocy zaskarżoną uchwałą z dnia 15 stycznia 2014r. nie jest postanowieniem zamykającym drogę do wydania wyroku, stąd z w/w postanowienia Regulaminu wynika więc, że nie przysługiwało na nie zażalenie.

Podobne uwagi należy odnieść również do innych czynności podejmowanych przez pozwaną jako Przewodniczącą Głównego Sądu Koleżeńskiego Związku (...) w Polsce w ramach postępowania wszczętego wobec powoda. Ich prawidłowość i celowość przeprowadzenia w kontekście ostatecznego wyniku postępowania mogła podlegać zatem ocenie wyłącznie na skutek składania stosownych środków odwoławczych, o ile takie przysługują.

Biorąc powyższe pod rozwagę apelację powoda, w pozostałym zakresie, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powód zobowiązany jest zwrócić pozwanej wynagrodzenie pełnomocnika będącego adwokatem ustalone na podstawie § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r. poz. 1800) w kwocie 540 zł oraz koszty jego dojazdu na rozprawę apelacyjną w dniu 18 kwietnia 2018r. w wysokości 273,30 zł.

SSA Mariola Głowacka SSA Marek Górecki SSA Bogdan Wysocki

--	--	--